

Διάρθρωση και Μεταβολές του Εμπορίου στην Ελλάδα 2021-2023

Ο Μ Α Δ Α
STARTS

Κατηγορία Α': Λύκεια
Περιφερειακή Ενότητα Χίου

3^ο Πειραματικό Γενικό Λύκειο Χίου

Στόχοι Μελέτης

Δευτερεύοντες Στόχοι:

1 Η μελέτη για τη συνεισφορά της κάθε περιφέρειας στον συνολικό αριθμό επιχειρήσεων του Τομέα Z για τα έτη 2021-2023, εστιάζοντας στις πέντε περιφέρειες με τη μεγαλύτερη συμμετοχή.

2α Η ανάλυση του συνολικού καθαρού κύκλου εργασιών των επιχειρήσεων του Τομέα Z για τα έτη 2021-2023.

2β Η διερεύνηση της ποσοστιαίας συμμετοχής της κάθε περιφέρειας στον συνολικό καθαρό κύκλο εργασιών του Τομέα Z για το έτος 2023, δίνοντας έμφαση στην διαχρονική εξέλιξη των τριών περιφερειών με τη μεγαλύτερη συνεισφορά.

Βασικός στόχος

Η ανάλυση στοιχείων σχετικά με τη διάρθρωση των επιχειρήσεων του Τομέα Z (Χονδρικό και λιανικό εμπόριο και επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών) στις 13 περιφέρειες της Ελλάδας. Η μελέτη των δεδομένων συμβάλλει στον σχεδιασμό στρατηγικών για τη βιώσιμη ανάπτυξη και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας σε τοπικό επίπεδο.

3α Η μελέτη για το ποσοστό συμβολής της κάθε περιφέρειας στο σύνολο απασχόλησης και στην συνολική προστιθέμενη αξία του Τομέα Z, για το έτος 2023.

3β Η πρόταση για την κατανομή του κονδυλίου των 100 εκατ. ευρώ από το Υπουργείο Ανάπτυξης στις περιφέρειες της Ελλάδας, και οι συνέπειες της για τις περιφέρειες με υψηλή και χαμηλή συμμετοχή.

4 Η δημιουργία ενός σύντομου, ευρηματικού σλόγκαν που χαρακτηρίζει την εργασία.

Μελετήσαμε τους επίσημους πίνακες της ΕΛΣΤΑΤ σχετικά με τις Στατιστικές Διάρθρωσης των Επιχειρήσεων του Τομέα του Εμπορίου (Τομέα Z) για τα έτη 2021-2023.

Μετατρέψαμε τις απόλυτες τιμές σε ποσοστά όπου ήταν απαραίτητο, ενώ υπολογίσαμε και **ποσοστιαίες μεταβολές** για την εξαγωγή συγκεκριμένων συμπερασμάτων.

Προσθέσαμε γραφικά και σχέδια για να γίνει πιο ελκυστική η παρουσίαση.

Μεθοδολογία

Δημιουργήσαμε κατάλληλα **γραφήματα**, πίνακες και σχήματα για να εξάγουμε χρήσιμα **συμπεράσματα** για τη διάρθρωση του εμπορίου στις περιφέρειες της Ελλάδας.

Επιστρατεύσαμε τον **δείκτη παραγωγικότητας εργασίας** ως εργαλείο συσχέτισης της παραγόμενης προστιθέμενης αξίας και του αριθμού απασχολούμενων κάθε περιφέρειας.

Microsoft Excel: για τη δημιουργία γραφημάτων και επεξεργασία δεδομένων

Microsoft PowerPoint: για τη διαμόρφωση της παρουσίασης και τη συλλογή εικονιδίων

Adobe Photoshop / Illustrator: για την επεξεργασία γραφικών και σχεδίων

Εργαλεία

FREEP!K

Freepik / Storyset
για τη συλλογή εικόνων

Πηγές - Βιβλιογραφία

Πίνακες της ΕΛΣΤΑΤ σχετικά με τις Στατιστικές Διάρθρωσης των Επιχειρήσεων για τα έτη 2021-2023

Οι αριθμοί και η ζωή μας
Τεύχος I, II, III της ΕΛΣΤΑΤ

Αρχές Οικονομικής Θεωρίας, Γ' Γενικού Λυκείου
Πολιτική Παιδεία, Α' Γενικού Λυκείου

Ορισμοί και Μεταβλητές που χρησιμοποιήθηκαν για την μελέτη

Αριθμός επιχειρήσεων:
το πλήθος των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον Τομέα.

Καθαρός κύκλος εργασιών:
το σύνολο των ποσών που τιμολογήθηκαν από την επιχείρηση κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς και αντιστοιχούν σε πωλήσεις αγαθών ή υπηρεσιών προς τρίτους.

Αριθμός μισθωτών:
ο αριθμός των ατόμων που εργάζονται για έναν εργοδότη με σύμβαση απασχόλησης και λαμβάνουν αμοιβή με μορφή ημερομισθίων, μισθών, επιδομάτων, δωρεάν παροχών, πληρωμής με το κομμάτι ή αμοιβής σε είδος.

Προστιθέμενη αξία:
εκφράζει την οικονομική αξία που «προσθέτει» η επιχείρηση στα αγαθά και τις υπηρεσίες που χρησιμοποιεί για την παραγωγή της.

Με απλά λόγια, δείχνει πόσο συμβάλλει η επιχείρηση (ή ένας κλάδος) στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ).

Υπολογίζεται αφαιρώντας από την αξία της παραγωγής την αξία των αγαθών και των υπηρεσιών που αγοράστηκαν από άλλες επιχειρήσεις (τις λεγόμενες ενδιάμεσες εισροές).

Όσο υψηλότερη είναι η προστιθέμενη αξία, τόσο μεγαλύτερη είναι η συμβολή της επιχείρησης ή του τομέα στην οικονομία, καθώς αντανακλά την παραγωγή νέου πλούτου και όχι απλώς τη μεταπώληση προϊόντων.

Αριθμός μισθωτών και αυτοαπασχολουμένων:
ο συνολικός αριθμός των ατόμων που εργάζονται στην επιχείρηση, συμπεριλαμβανομένων των εργαζόμενων ιδιοκτητών, των συνταίρων και των μελών της οικογένειας που εργάζονται αμισθί, καθώς και των ατόμων που εργάζονται εκτός της επιχείρησης, αλλά ανήκουν σε αυτήν και αμείβονται από αυτήν.

Δείκτης Παραγωγικότητας Εργασίας (ΔΠΕ):
Ορίζεται ως ο λόγος της προστιθέμενης αξίας προς το σύνολο απασχολουμένων. Εκφράζει τη μέση προστιθέμενη αξία που παράγεται ανά εργαζόμενο σε κάθε περιφέρεια.

$$\text{ΔΠΕ} = \frac{\text{Προστιθέμενη Αξία περιφέρειας (σε χιλ. ευρώ)}}{\text{Σύνολο απασχολουμένων περιφέρειας}}$$

Μονάδα μέτρησης του δείκτη
(όπως παρουσιάζεται στη μελέτη)

χιλιαδες ευρώ
εργαζόμενο

Επεξήγηση Περιφερειών: Οι περιφέρειες ακολουθούν σταθερή χρωματική κωδικοποίηση και σειρά παρουσίασης για ομοιομορφία στα δεδομένα.

- Υπόδειγμα εμφάνισης περιφερειών
- 1 Ανατολική Μακεδονία και Θράκη
 - 2 Κεντρική Μακεδονία
 - 3 Δυτική Μακεδονία
 - 4 Ήπειρος
 - 5 Θεσσαλία
 - 6 Στερεά Ελλάδα
 - 7 Ιόνια Νησιά
 - 8 Δυτική Ελλάδα
 - 9 Πελοπόννησος
 - 10 Αττική
 - 11 Βόρειο Αιγαίο
 - 12 Νότιο Αιγαίο
 - 13 Κρήτη

Κάθε χρώμα αντιστοιχεί σε συγκεκριμένη περιφέρεια, ενώ η προσθήκη αρίθμησης (1-13) έγινε όπου κρίθηκε απαραίτητο για την διευκόλυνση του αναγνώστη

Περιφερειακή κατανομή του συνολικού αριθμού επιχειρήσεων του Τομέα Ζ για τα έτη 2021-2023

[Π1] Ποσοστό συμμετοχής (%) κάθε Περιφέρειας στον συνολικό Αριθμό Επιχειρήσεων του Τομέα Ζ (2021-2023)

Περιφέρεια	2021	2022	2023
Ανατολική Μακεδονία και Θράκη	5,0%	5,0%	5,0%
Κεντρική Μακεδονία	18,8%	18,8%	18,9%
Δυτική Μακεδονία	2,3%	2,2%	2,2%
Ήπειρος	2,7%	2,7%	2,6%
Θεσσαλία	6,5%	6,4%	6,4%
Στερεά Ελλάδα	4,6%	4,6%	4,6%
Ιόνια Νησιά	2,5%	2,5%	2,5%
Δυτική Ελλάδα	5,9%	5,8%	5,8%
Πελοπόννησος	5,2%	5,2%	5,2%
Αττική	34,1%	34,2%	34,2%
Βόρειο Αιγαίο	1,9%	1,9%	1,9%
Νότιο Αιγαίο	4,3%	4,3%	4,3%
Κρήτη	6,3%	6,3%	6,3%

Στον Πίνακα Π1 παρατηρείται ότι τα ποσοστά συμμετοχής κάθε περιφέρειας στον συνολικό αριθμό επιχειρήσεων του Τομέα Εμπορίου παραμένουν σχεδόν **αμετάβλητα** στην τριετία 2021-2023. Οι όποιες μεταβολές εμφανίζονται στα ποσοστά είναι αμελητέες και **δεν υπερβαίνουν** το 0,1% σε καμία περιφέρεια.

Η **Αττική** διατηρεί σταθερά το μεγαλύτερο ποσοστό επί του συνόλου των επιχειρήσεων (λίγο πάνω από 34%) και ακολουθεί η **Κεντρική Μακεδονία**, με ποσοστό κοντά στο 19%. Στις δύο αυτές περιφέρειες δραστηριοποιούνται διαχρονικά **πάνω από τις μισές** επιχειρήσεις του Κλάδου (περίπου 53%).

Η **Θεσσαλία**, η **Κρήτη** και η **Δυτική Ελλάδα** ακολουθούν με ποσοστά που κυμαίνονται από 5,8% έως 6,5%, ενώ οι υπόλοιπες οκτώ περιφέρειες αθροιστικά δεν ξεπερνούν διαχρονικά το 28,4%. Η περιφέρεια **Βορείου Αιγαίου** είναι αυτή με τη **μικρότερη** συμμετοχή και η μοναδική με ποσοστό σταθερά κάτω του 2%.

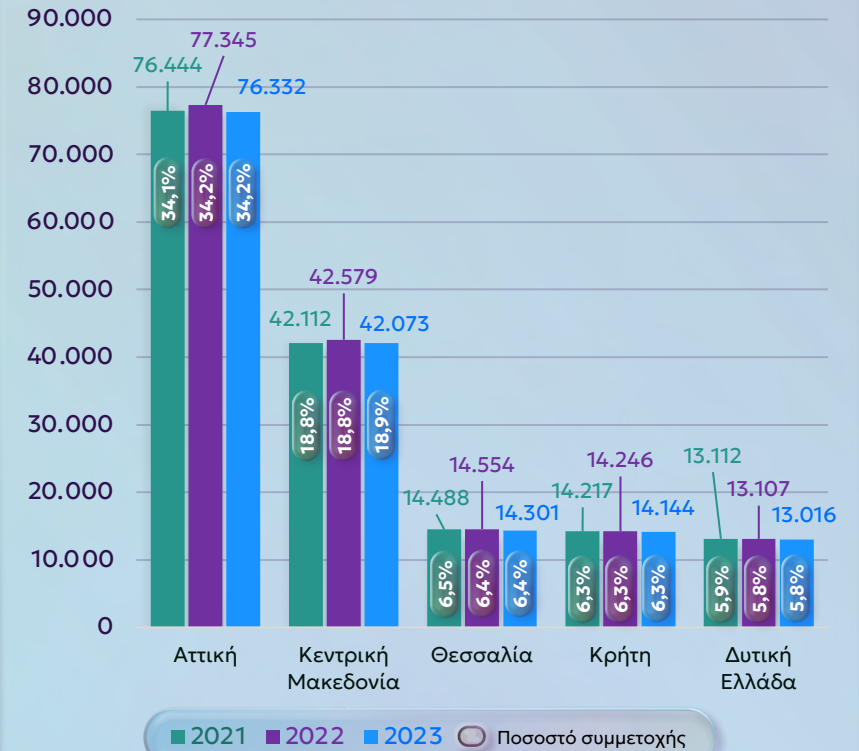
Η γενικότερη εικόνα σταθερότητας που περιγράφηκε παραπάνω επιβεβαιώνεται και στις πέντε περιφέρειες με τη μεγαλύτερη συμμετοχή. Τα ποσοστά τους **δεν παρουσιάζουν ουσιαστικές μεταβολές** στην τριετία 2021-2023. Ωστόσο, εξετάζοντας τα μεγέθη σε απόλυτους αριθμούς (Διάγραμμα Δ1) διαπιστώνονται μικρές διακυμάνσεις.

Οι τέσσερις από αυτές (**Αττική**, **Κεντρική Μακεδονία**, **Θεσσαλία** και **Κρήτη**) εμφανίζουν μια μικρή, παροδική άνοδο το 2022, την οποία διαδέχεται μικρή πτώση το 2023. Αντίθετα, η **Δυτική Ελλάδα** διαφοροποιείται, παρουσιάζοντας συνεχή, οριακή πτώση σε όλη τη διάρκεια της τριετίας.

Το 2022 η **Αττική** και η **Κεντρική Μακεδονία** κατέγραψαν τη μεγαλύτερη **αύξηση** στον αριθμό των επιχειρήσεων (κατά 1,2% και 1,1% αντίστοιχα), ενώ το 2023 η μεγαλύτερη **πτώση** καταγράφηκε στη **Θεσσαλία** (-1,7%).

Παρατηρείται ότι το 2023 και οι πέντε περιφέρειες εμφανίζουν **μικρότερο αριθμό επιχειρήσεων** σε σχέση με το 2021.

[Δ1] Διαχρονική εξέλιξη του αριθμού επιχειρήσεων του Τομέα Ζ για τις 5 περιφέρειες με τη μεγαλύτερη συμμετοχή στο σύνολο (2021-2023)

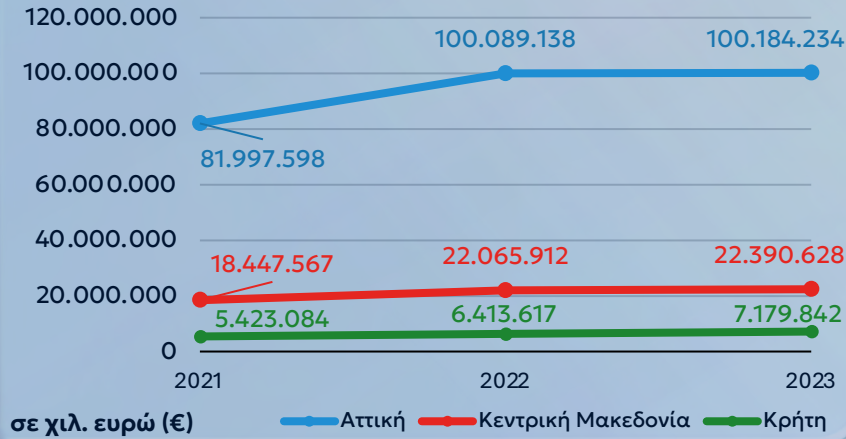

Κύκλος εργασιών των επιχειρήσεων του Τομέα Z (2021-2023)

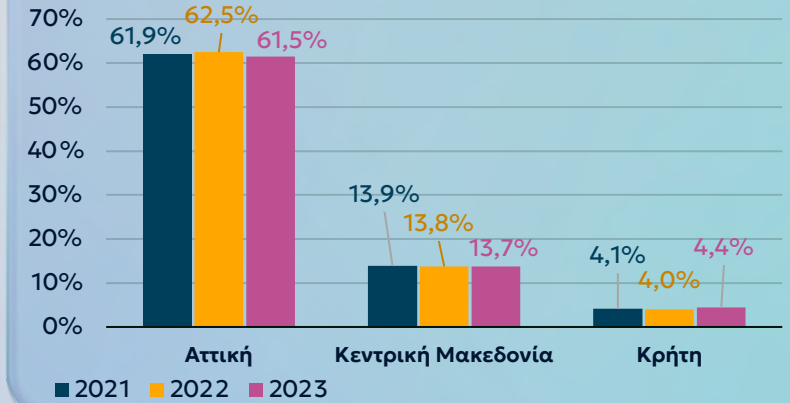
[Δ2] Διαχρονική εξέλιξη του συνολικού Καθαρού Κύκλου Εργασιών του Τομέα Z (2021-2023)

[Δ4] Καθαρός Κύκλος Εργασιών για τις 3 περιφέρειες με τη μεγαλύτερη συμβολή στον Τομέα Z (2021-2023)

[Δ5] Ποσοστό συνεισφοράς των 3 περιφερειών με τη μεγαλύτερη συμβολή στον συνολικό Καθαρό Κύκλο Εργασιών του Τομέα Z (2021-2023)

Όπως φαίνεται στο Διάγραμμα Δ2, ο κύκλος εργασιών των επιχειρήσεων στον Τομέα του Εμπορίου (Τομέας Z) σημείωσε **σημαντική άνοδο** κατά την τριετία 2021-2023. Συγκεκριμένα, το 2022 καταγράφηκε μεγάλη αύξηση (20,8%), με τον κύκλο εργασιών να ανέρχεται από τα 132,5 δισ. € το 2021 στα 160,2 δισ. € το 2022. Το 2023 η αυξητική πορεία συνεχίστηκε, ωστόσο, ο ρυθμός ανόδου περιορίστηκε στο +1,7%, με τον κύκλο εργασιών να διαμορφώνεται στα 163 δισ. €.

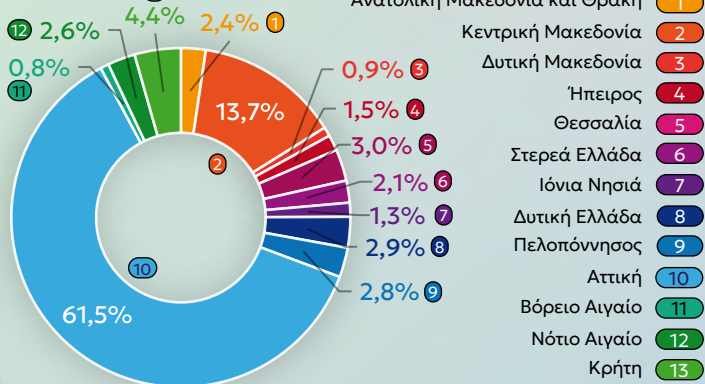
Από το Διάγραμμα Δ3 είναι σαφές ότι η **Αττική** κατέχει με διαφορά το **μεγαλύτερο μερίδιο** επί του συνολικού κύκλου εργασιών, με το ποσοστό της να ανέρχεται σε 61,5%. Οι επιχειρήσεις της το 2023 πραγματοποίησαν πωλήσεις αξίας 100,2 δισ. € επί του συνόλου των 163 δισ. € της χώρας (Δ2 και Δ4). Ακολουθεί η **Κεντρική Μακεδονία** με ποσοστό συνεισφοράς 13,7%, ενώ οι 11 υπόλοιπες περιφέρειες μαζί συνεισφέρουν μόλις το 1/4 (24,8%) του συνολικού κύκλου εργασιών.

Παρατηρώντας τα Διαγράμματα Δ4 και Δ5, διαπιστώνεται ότι οι επιχειρήσεις της **Αττικής** αύξησαν σημαντικά τον καθαρό κύκλο εργασιών τους το 2022 (+22,1%), ανεβαίνοντας από τα 82 δισ. € στα 100,1 δισ. € (Δ4). Η μεγάλη αυτή αύξηση οδήγησε σε ενίσχυση του ποσοστού συνεισφοράς της, το οποίο αυξήθηκε από 61,9% το 2021 σε 62,5% το 2022 (Δ5). Το 2023 ο κύκλος εργασιών της Αττικής παρέμεινε στα ίδια περίπου επίπεδα (Δ4), αλλά η συνεισφορά της μειώθηκε κατά 1 ποσοστιαία μονάδα (Δ5).

Η Κεντρική Μακεδονία συμβαδίζει με τη γενική τάση της χώρας, με σημαντική άνοδο 19,6% το 2022 (Δ4) και αύξηση μόλις 1,5% το 2023. Παρ' όλα αυτά, το μερίδιό της **μειώνεται** οριακά κατά 0,1% κάθε έτος (Δ5).

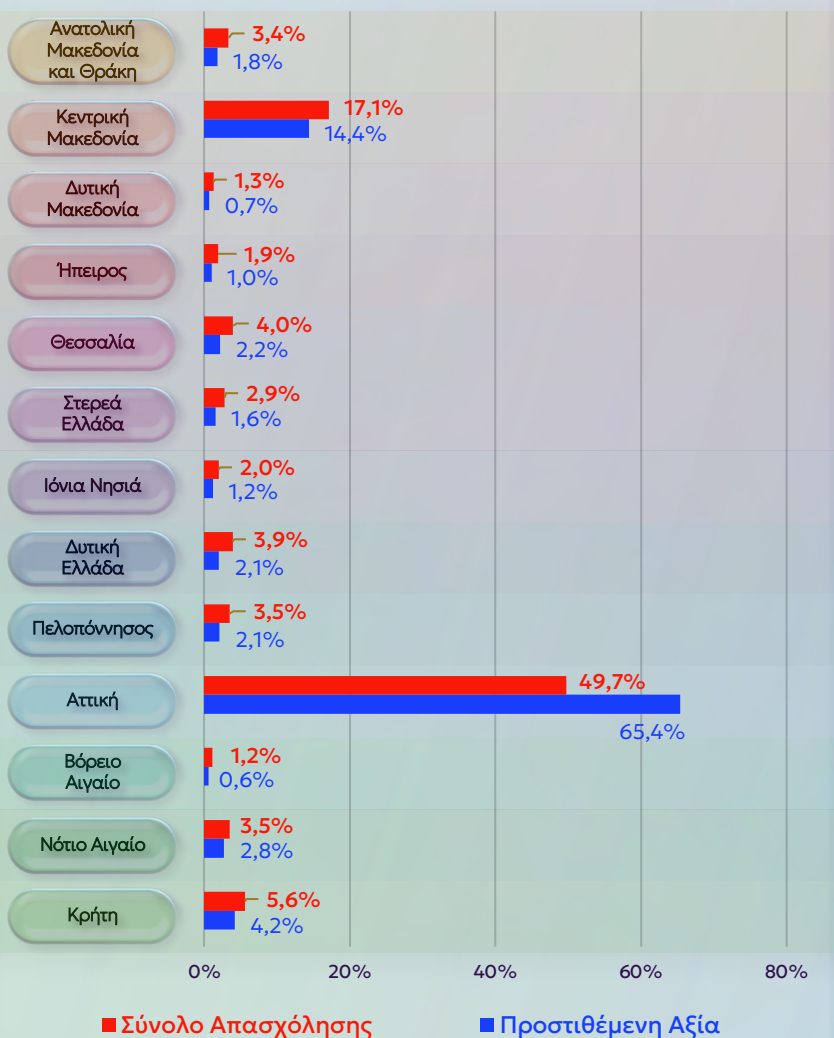
Η περιφέρεια της **Κρήτης** εμφανίζει διαφορετική εικόνα, όντας η μοναδική που κατάφερε να αυξήσει τη συνεισφορά της από 4,1% το 2021 σε 4,4% το 2023 (Δ5), με τον κύκλο εργασιών της να καταγράφει σημαντική διαχρονική άνοδο (18,3% το 2022 και 11,9% το 2023) (Δ4).

[Δ3] Ποσοστιαία (%) συμβολή κάθε Περιφέρειας στον συνολικό Καθαρό Κύκλο Εργασιών του Τομέα Z (2023)

Προστιθέμενη Αξία και Απασχόληση στον Τομέα Ζ (2023)

[Δ6] Ποσοστό (%) συμμετοχής περιφερειών στο Σύνολο Απασχόλησης και στη συνολική Προστιθέμενη Αξία (2023)

Στον Πίνακα Π2 παρατηρείται ότι η **Αττική** είναι με διαφορά η **κυρίαρχη περιφέρεια** και στην προστιθέμενη αξία και στο σύνολο απασχόλησης, καθώς συνεισφέρει περίπου τα 2/3 (65,4%) της συνολικής προστιθέμενης αξίας, ενώ απασχολεί **σχεδόν τους μισούς** (49,7%) εργαζόμενους του Τομέα του Εμπορίου της Ελλάδας.

Η **Κεντρική Μακεδονία** ακολουθεί στη δεύτερη θέση, με σημαντικά χαμηλότερα ποσοστά συμμετοχής (14,4% στην προστιθέμενη αξία και 17,1% στο σύνολο απασχόλησης).

Εστιάζοντας στην προστιθέμενη αξία, από τις υπόλοιπες περιφέρειες ξεχωρίζουν η **Κρήτη** (ποσοστό 4,2%) και το **Νότιο Αιγαίο** (ποσοστό 2,8%). Οι εννέα περιφέρειες που απομένουν συνεισφέρουν στην προστιθέμενη αξία αθροιστικά μόλις το 13,3%.

Στην απασχόληση, μετά την **Αττική** και την **Κεντρική Μακεδονία**, ακολουθούν η **Κρήτη** (5,6%), η **Θεσσαλία** (4,0%) και η **Δυτική Ελλάδα** (3,9%). Οι υπόλοιπες οκτώ περιφέρειες της χώρας συγκεντρώνουν αθροιστικά σχεδόν το 1/5 (19,7%) του εργατικού δυναμικού του Τομέα Ζ.

Όπως αποτυπώνεται στο Διάγραμμα Δ6, η **Αττική** είναι η **μοναδική** περιφέρεια της οποίας το ποσοστό συμμετοχής στην προστιθέμενη αξία **υπερβαίνει** αυτό της συνολικής απασχόλησης. Το γεγονός αυτό αποτελεί σαφή ένδειξη **υψηλότερης παραγωγικότητας** της εργασίας στην Αττική, συγκριτικά με τις άλλες περιφέρειες.

Η **Κεντρική Μακεδονία**, το **Νότιο Αιγαίο** και η **Κρήτη** εμφανίζουν μικρότερη απόκλιση μεταξύ των δύο ποσοστών, σε σχέση με τις υπόλοιπες εννέα περιφέρειες. Οι τελευταίες φαίνεται πως αντιμετωπίζουν σημαντικά προβλήματα αποδοτικότητας της εργασίας, καθώς η συνεισφορά τους στην προστιθέμενη αξία είναι αισθητά χαμηλότερη συγκριτικά με το ποσοστό συμμετοχή τους στην απασχόληση.

[Π2] Ποσοστό (%) συμμετοχής των περιφερειών στο Σύνολο Απασχόλησης και στη συνολική Προστιθέμενη Αξία (2023)

	Ανατολική Μακεδονία και Θράκη	Κεντρική Μακεδονία	Δυτική Μακεδονία	Ήπειρος	Θεσσαλία	Στερεά Ελλάδα	Ιόνια Νησιά	Δυτική Ελλάδα	Πελοπόννησος	Αττική	Βόρειο Αιγαίο	Νότιο Αιγαίο	Κρήτη
Προστιθέμενη Αξία	1,8%	14,4%	0,7%	1,0%	2,2%	1,6%	1,2%	2,1%	2,1%	65,4%	0,6%	2,8%	4,2%
Σύνολο Απασχόλησης	3,4%	17,1%	1,3%	1,9%	4,0%	2,9%	2,0%	3,9%	3,5%	49,7%	1,2%	3,5%	5,6%

Σενάριο Πολιτικής: Οικονομική Ενίσχυση περιφερειών

Πίνακας Π3	Ανατολική Μακεδονία και Θράκη	Κεντρική Μακεδονία	Δυτική Μακεδονία	Ήπειρος	Θεσσαλία	Στερεά Ελλάδα	Ιόνια Νησιά	Δυτική Ελλάδα	Πελοπόννησος	Αττική	Βόρειο Αιγαίο	Νότιο Αιγαίο	Κρήτη	Σύνολο
Δείκτης Παραγωγικότητας (χιλ. ευρώ ανά εργαζόμενο -2023)	13,52	20,81	12,65	13,50	13,51	13,58	15,06	12,94	14,91	32,53	12,43	19,56	18,59	
Συντελεστής Κατανομής	2074	6855	860	1179	2444	1754	1111	2529	1972	12743	779	1492	2527	38319

Η περιφερειακή ανομοιογένεια μεταξύ προστιθέμενης αξίας και απασχόλησης μας οδήγησε στη μελέτη του δείκτη παραγωγικότητάς της εργασίας ως εργαλείου ανάλυσης για την εύρεση του κατάλληλου κριτηρίου για την κατανομή του κονδυλίου του Υπουργείου Ανάπτυξης. Τα αποτελέσματα (Πίνακας Π3) επιβεβαιώνουν τη μεγάλη ανισορροπία ανάμεσα στις περιφέρειες. Η Αττική είναι ξεκάθαρα η πιο παραγωγική περιφέρεια, με δείκτη σχεδόν τριπλάσιο της τελευταίας (Βόρειο Αιγαίο), ενώ από τις υπόλοιπες ξεχωρίζουν η Κεντρική Μακεδονία, η Κρήτη και το Νότιο Αιγαίο. Η εικόνα αυτή μας ώθησε να θέσουμε την παραγωγικότητα ως βασικό κριτήριο κατανομής της κρατικής ενίσχυσης. Στόχος μας είναι η αυξημένη ενίσχυση των πιο «αδύναμων» περιφερειών, ώστε να καταστούν πιο παραγωγικές.

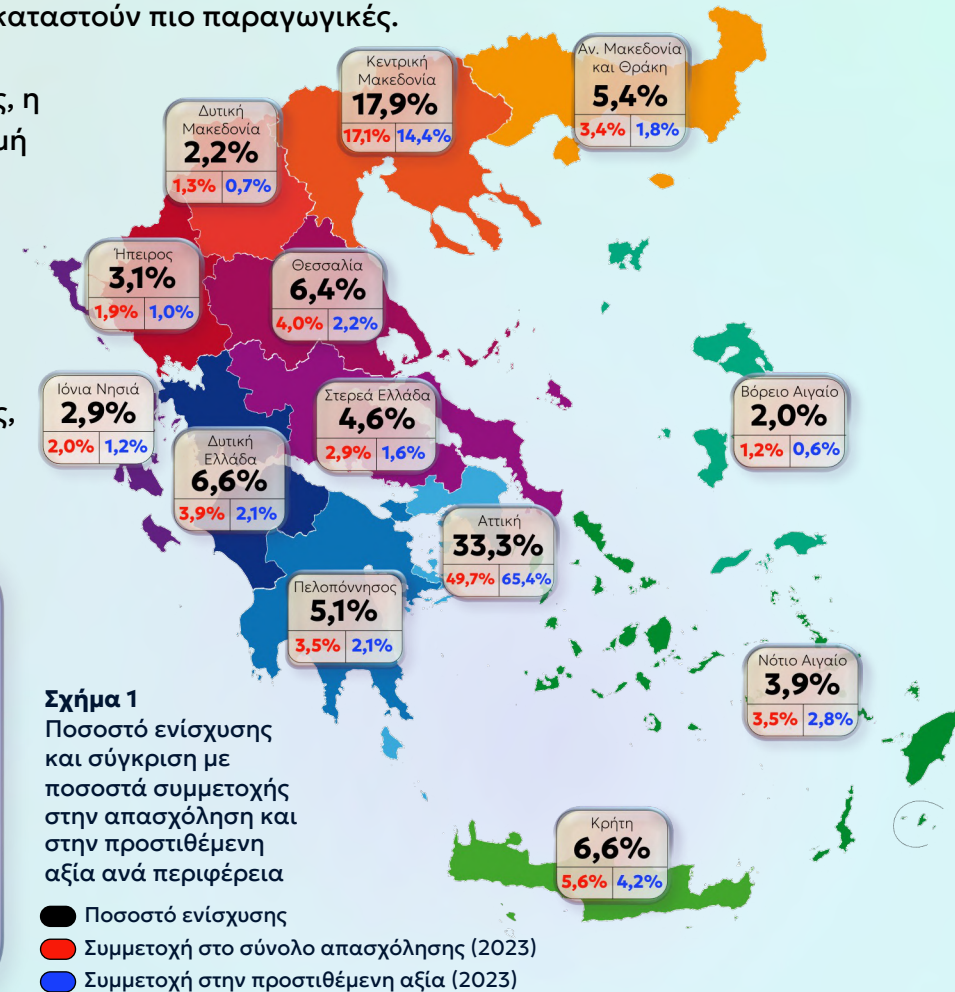
Ωστόσο, επειδή οι περιφέρειες με χαμηλή παραγωγικότητα έχουν συχνά και χαμηλά επίπεδα απασχόλησης, η χρήση της ως μοναδικού κριτηρίου θα οδηγούσε σε δυσανάλογη κατανομή. Προτείνουμε, λοιπόν, η κατανομή του κονδυλίου να γίνει βάσει ενός συντελεστή, ο οποίος είναι αντιστρόφως ανάλογος του δείκτη παραγωγικότητας και ανάλογος του αριθμού απασχολούμενων της κάθε περιφέρειας.

$$\text{Συντελεστής Κατανομής} = \frac{\text{Σύνολο απασχόλησης περιφέρειας}}{\text{δείκτης παραγωγικότητας περιφέρειας}}$$

Με τη χρήση αυτού του συντελεστή (και με την αναγωγή του για κάθε περιφέρεια στο σύνολο), προκύπτουν τα ποσοστά κατανομής του κονδυλίου που προτείνουμε για κάθε περιφέρεια (Σχήμα 1). Όλες οι περιφέρειες, πλην της Αττικής, λαμβάνουν μερίδιο ενίσχυσης σημαντικά υψηλότερο από τη συνεισφορά τους στην προστιθέμενη αξία και ταυτόχρονα μεγαλύτερο από το ποσοστό συμμετοχής τους στην απασχόληση.

Οι Περιφέρειες με χαμηλή συμμετοχή στην συνολική προστιθέμενη αξία ενισχύονται αναλογικά του αριθμού εργαζομένων τους με αυξημένα κονδύλια. Με αυτά θα έχουν την ευκαιρία να επενδύσουν σε νέες τεχνολογίες και σε προγράμματα κατάρτισης προσωπικού, ώστε να καταστούν πιο παραγωγικές και ανταγωνιστικές. Επιπλέον, η αυξημένη ενίσχυση θα βοηθήσει στη διατήρηση των θέσεων εργασίας και στην αποφυγή διαρροής εργαζομένων προς άλλες περιφέρειες.

Οι Περιφέρειες με υψηλή συμμετοχή σε απασχόληση και προστιθέμενη αξία (κυρίως η Αττική και ακολούθως η Κεντρική Μακεδονία, η Κρήτη και το Νότιο Αιγαίο) ενισχύονται αναλογικά λιγότερο, προς όφελος της περιφερειακής σύγκλισης. Καθώς διαθέτουν ήδη υποδομές και εξειδικευμένους εργαζόμενους, η ενίσχυση μπορεί να κατευθυνθεί στον ψηφιακό μετασχηματισμό και σε επενδύσεις με στόχο την εξωστρέφεια.

Συμπεράσματα

Η περιφερειακή κατανομή των επιχειρήσεων του Τομέα Εμπορίου στην Ελλάδα χαρακτηρίζεται από σταθερότητα την τριετία 2021-2023. Στην Αττική δραστηριοποιείται το 1/3 των επιχειρήσεων, ενώ μαζί με την Κεντρική Μακεδονία συγκεντρώνουν πάνω από τις μισές επιχειρήσεις του Τομέα Ζ. Ο αριθμός των επιχειρήσεων στις περιφέρειες με τη μεγαλύτερη συμμετοχή παρουσίασε πρόσκαιρη άνοδο το 2022, όμως η κάμψη που ακολούθησε το 2023 τον οδήγησε τελικά σε επίπεδα χαμηλότερα του 2021. Φαίνεται πως η ενεργειακή κρίση και η άνοδος των τιμών αύξησαν τα λειτουργικά κόστη, περιορίζοντας σημαντικά τη βιωσιμότητα ορισμένων επιχειρήσεων.

Το 2022 ο κύκλος εργασιών του Τομέα Ζ παρουσίασε σημαντική άνοδο κατά 20,8%. Σε αυτό συνέβαλαν η αύξηση της κατανάλωσης, μετά την άρση των περιορισμών του COVID-19 και ο έντονος πληθωρισμός που καταγράφηκε αυτή την χρονιά. Το 2023 η αγορά σταθεροποιήθηκε, με τον κύκλο εργασιών να σημειώνει αύξηση μόλις 1,7%.

Η Αττική κυριαρχεί στην ελληνική οικονομία, συνεισφέροντας το 61,5% στο συνολικό κύκλο εργασιών το 2023. Την ακολουθεί η Κεντρική Μακεδονία (13,7%) ενώ και οι δύο μαζί κατέχουν μερίδιο πάνω από 75%, με το υπόλοιπο 25% να κατανέμεται στις άλλες 11 περιφέρειες. Παρά την σημαντική αύξηση του κύκλου εργασιών τους το 2022 και την οριακή άνοδο το 2023, το μερίδιό τους στο συνολικό κύκλο εργασιών παρουσίασε οριακή κάμψη το 2023 σε σχέση με το 2021. Η Κρήτη ξεχωρίζει, καθώς κατάφερε να αυξήσει το μερίδιο της από το 2021 στο 2023, καταγράφοντας σημαντική αύξηση στον κύκλο εργασιών τόσο το 2022 όσο και το 2023.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του 2023, στη χώρα μας παρατηρείται έντονη περιφερειακή ανομοιογένεια ως προς την κατανομή της προστιθέμενης αξίας και της απασχόλησης στον Τομέα Ζ. Η Αττική αποτελεί την κυρίαρχη περιφέρεια, καθώς παράγει σχεδόν τα 2/3 της συνολικής Προστιθέμενης Αξίας, απασχολώντας το μισό εργατικό δυναμικό του κλάδου. Όντας η μοναδική περιφέρεια με υψηλότερο ποσοστό συνεισφοράς στην προστιθέμενη αξία απ' ότι στην απασχόληση, κατέχει τον υψηλότερο δείκτη παραγωγικότητας της εργασίας. Με εξαίρεση την Κεντρική Μακεδονία και τις νησιωτικές περιφέρειες της Κρήτης και του Νοτίου Αιγαίου, στις υπόλοιπες περιφέρειες καταγράφεται σημαντική υστέρηση στην συνεισφορά τους στην προστιθέμενη αξία σε σχέση με τα ποσοστά συμμετοχής τους στην απασχόληση, γεγονός που αποτυπώνεται και στους χαμηλούς δείκτες παραγωγικότητάς τους.

Με στόχο την καταπολέμηση των περιφερειακών ανισοτήτων και την περιφερειακή σύγκλιση, προτείνουμε την κατανομή του κρατικού κονδυλίου με τρόπο που να ενισχύει περισσότερο τις μη παραγωγικές περιφέρειες, αναλογικά με των αριθμό εργαζομένων τους. Η στρατηγική αυτή παρέχει αυξημένη χρηματοδότηση στις πιο «αδύναμες» περιφέρειες, δίνοντάς τους την ευκαιρία να επενδύσουν σε τεχνολογικό εξοπλισμό και κατάρτιση του προσωπικού, ώστε να βελτιωθεί η παραγωγικότητά τους και να συγκρατηθεί το εργατικό δυναμικό στον τόπο του. Στον αντίποδα, οι πιο «ισχυρές» περιφέρειες, διαθέτοντας ήδη τις υποδομές και το καταρτισμένο προσωπικό, ενισχύονται αναλογικά λιγότερο, στοχεύοντας στον ψηφιακό μετασχηματισμό και την εξωστρέφεια.

Ο Τομέας του Εμπορίου στην Ελλάδα χαρακτηρίζεται από έντονη γεωγραφική συγκέντρωση στα μεγάλα αστικά κέντρα και, σε μικρότερο βαθμό, στις τουριστικές νησιωτικές περιφέρειες. Όλες οι υπόλοιπες αντιμετωπίζουν σημαντικές δυσκολίες στην ανάπτυξή τους. Γι' αυτό θα πρέπει με τις κατάλληλες στρατηγικές να ενισχυθούν στοχευμένα, ώστε να καταφέρουν να πλησιάσουν τις επιδόσεις και την ανταγωνιστικότητα των ισχυρών περιφερειών.

“Δεδομένες οι αποκλίσεις, με στρατηγική οι λύσεις!”